

Epidemiologische surveillance van Q-koorts

Coxiella burnetii - 2022

Auteurs: G. Stefani, A. Litzroth, M. Van Esbroeck, M. Mori

Hoofdpunten

- In 2022 rapporteerde het Nationaal Referentiecentrum 14 gevallen van Q-koorts: 6 bevestigde en 8 mogelijke gevallen.
- Het aantal gerapporteerde gevallen bleef stabiel maar lag iets lager in vergelijking met 2020 en 2021.

Informatiebronnen

- De epidemiologische surveillance is sinds 2011 een taak van het [Nationaal Referentiecentrum \(NRC\) voor *Coxiella burnetii*-Bartonella](#) dat bestaat uit een consortium van het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG), Sciensano en de Cliniques universitaires Saint-Luc van de UCL. Binnen het consortium staat het ITG in voor de serologische surveillance en Sciensano voor de bacteriologische surveillance van *Coxiella burnetii*. Alleen recente/acute infecties en chronische infecties bevestigd door middel van PCR worden geregistreerd.
- Er geldt meldingsplicht voor Q-koorts in de drie gewesten:
 - Vlaanderen: waarschijnlijke en bevestigde gevallen van acute Q-koorts.
 - Wallonië: alle bevestigde gevallen van Q-koorts.
 - Brussel: Q-koorts, niet gespecificeerd.

Gevalsdefinities – NRC

- Bevestigd geval: positieve PCR, seroconversie, viervoudige titerstijging van de IgG-antilichamen in gepaarde stalen of hoge titer van IgM- en IgG-antilichamen in een enkelvoudig staal.
- Waarschijnlijk geval: hoge titer van IgM-antilichamen ($\geq 1/256$) zonder IgG-antilichamen of lage titer van IgM- en IgG-antilichamen.
- Mogelijk geval: titer van IgM-antilichamen $\geq 1/64$.

Als er klinische gegevens voorhanden zijn, wordt er rekening mee gehouden bij de interpretatie van de resultaten.

Gevalsdefinitie – Meldingsplicht

De gevalsdefinitie die wordt gebruikt voor verplichte melding is die van het [ECDC](#).

Epidemiologie

NRC

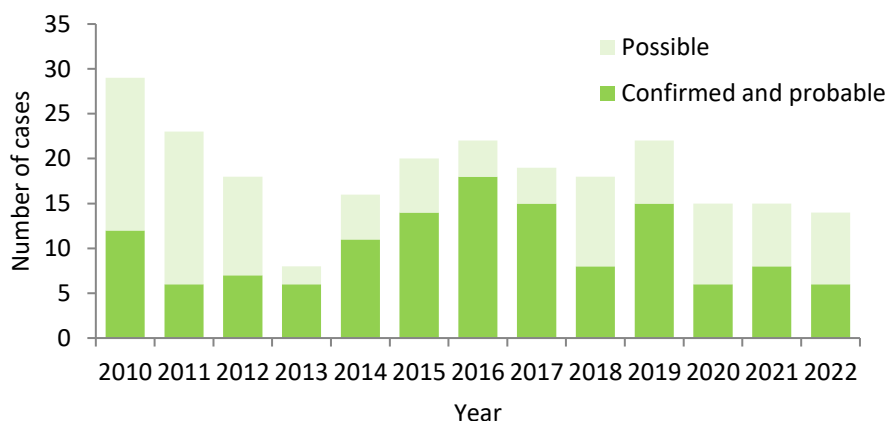
- Aantal gevallen: 14 gevallen waarvan 6 bevestigde en 8 mogelijke gevallen. Dit aantal ligt een beetje lager maar is vergelijkbaar met dat van 2020 en 2021 (Figuur 1).
- Type infectie: in 12 gevallen ging het om een acute infectie, in 2 gevallen om een chronische infectie.

- Man-vrouwratio: 6/1.
- Leeftijd: de leeftijd van de gevallen schommelde tussen 26 en 95 jaar (mediaan=51,5 jaar).
- Verdeling volgens gewest: 7 gevallen (4 bevestigd, 3 mogelijk) woonden in Vlaanderen, 5 (1 bevestigd, 4 mogelijk) in Wallonië en 2 (1 waarschijnlijk, 1 mogelijk) in Brussel.
- Land van besmetting: het enige geval waarvoor het vermoedelijke land van besmetting gekend was, raakte besmet in Maleisië.
- Bron van besmetting: de bron van besmetting was voor geen enkel geval gekend.
- Seizoenstrend: de gevallen werden het hele jaar door gerapporteerd (Figuur 2).

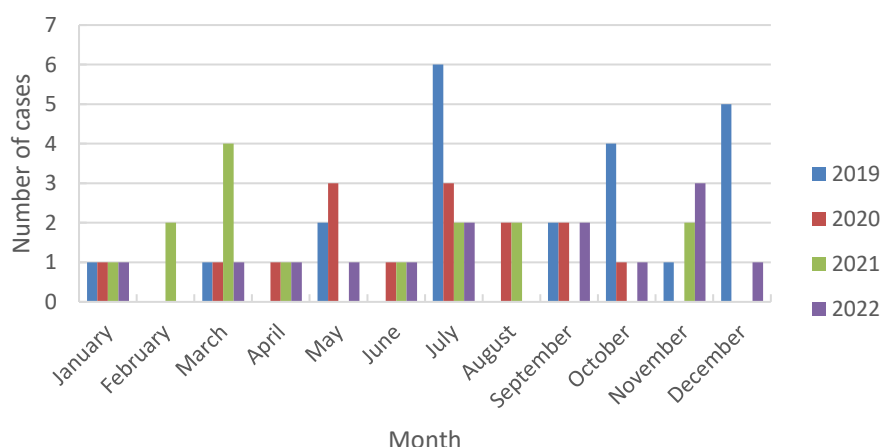
Meldingsplicht

- Via het systeem van de meldingsplicht werden in Vlaanderen 3 bevestigde gevallen gemeld. Drie van de 4 bevestigde gevallen van acute Q-koorts gerapporteerd door het NRC werden via het systeem gemeld.
- In Wallonië werden 2 gevallen van Q-koorts via het systeem van de meldingsplicht gemeld: 1 bevestigd en 1 onbekend geval. Het bevestigde geval gerapporteerd door het NRC is ook gemeld.
- In Brussel werd geen enkel bevestigd geval van Q-koorts via het systeem van de meldingsplicht gemeld. De 2 gevallen, het ene bevestigd en het andere mogelijk, gediagnosticeerd door het NRC werden niet gemeld.
- In 2022 is 57% van de gevallen gerapporteerd door het NRC gemeld door de regionale autoriteiten op basis van de gevalsdefinitie van elk van die autoriteiten, in 2021 ging het om 22%.

Figuur 1: Aantal gerapporteerde gevallen van Q-koorts volgens gevalsdefinitie per jaar, België, 2010-2022
(Bron: NRC voor *Coxiella burnetii*)

Figuur 2: Aantal gerapporteerde gevallen van Q-koorts per maand, België, 2018-2022
(Bron: NRC voor *Coxiella burnetii*)

Belang voor de volksgezondheid

Het totale aantal gerapporteerde gevallen van Q-koorts in 2022 blijft stabiel in verhouding tot de jaren 2021 en 2020 en ligt iets lager dan de voorgaande jaren. De lage aantallen in 2020 en 2021 zouden een gevolg kunnen zijn van een potentiële onderdiagnose door het uitstellen van bepaalde zorg tijdens de COVID-19-pandemie maar gelet op de waarnemingen in de loop van 2022 lijkt die daling te worden bevestigd. Een longitudinale opvolging tijdens de volgende jaren zal kunnen bevestigen of het gaat om een trend of om een periodieke schommeling. Gevallen werden het hele jaar door gediagnosticeerd. Mannen vormden het merendeel van de gevallen, dit fenomeen weerspiegelt zich ook in de literatuur en kan worden toegeschreven aan het feit dat vooral mannen risicoberoepen uitoefenen.

Een vergelijking tussen de gevallen gerapporteerd door het NRC en de gevallen gemeld via de systemen van de meldingsplicht wijst erop dat een bepaald deel van de gevallen niet gemeld wordt. Dit verschil was echter minder groot in 2022 dan in 2021.

Q-koorts verloopt in 60% van de gevallen asymptomatisch. Besmettingen worden vaak niet gediagnosticeerd. Een gering aantal bacteriën kan de ziekte al veroorzaken. Een snelle identificatie van de gevallen en van de besmettingsbron is essentieel om de gepaste maatregelen ter preventie en controle te kunnen treffen, met name de voorlichting van kwekers van geiten en schapen over het risico op de overdracht van de ziekte en de algemene procedures zoals de vernietiging van de placenta, de toepassing van een vaccinatieprotocol bij dieren alsook het strikt naleven van de regels inzake hygiëne en bemesting/gebruik van mest.

Meer informatie

- Zorg en Gezondheid. Richtlijn Q-koorts. Beschikbaar via: https://www.zorg-en-gezondheid.be/sites/default/files/atoms/files/Richtlijn%20Q-koorts_2016.pdf
- European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Facts about Q fever. Beschikbaar via: <https://ecdc.europa.eu/en/q-fever/facts>
- European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Q fever – Annual epidemiological report for 2019. Beschikbaar via: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/AER-Q-fever-2019.pdf>
- The European Union One Health 2021 Zoonoses Report. European Food Safety Authority European Centre for Disease Prevention and Control. DOI: 10.2903/j.efsa.2022.7666. Beschikbaar via: https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/EFSA2_7666_Rev3.pdf
- Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV). Q-koorts. Beschikbaar via: <http://www.afsca.be/dierengezondheid/qkoorts/>
- European Food Safety Authority. Q fever. Beschikbaar via: <https://www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/q-fever>